

Nr 14.

Ankom till riksdagens kansli den 14 mars 1921 kl. 4 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner angående författningsändringar för undvikande av dubbelbeskattning å aktiebolags vinstmedel.

(2:a avd.)

Närvarande: herrar friherre Fleming, Antonsson, Rickard Sandler, Wijk, Karl August Nilson, Anders Örne, Åhlmans Olof Olsson, Rosén, Eriksson i Grängesberg, Månsson i Hagaström, Olsson i Kullenbergstorp, Olsson i Ramsta, P. Albert Bergström, K. Johansson i Sölvedal, Sköld, Kant, Uddenberg, Winkler, Olsson i Rösta och Brännström.

Till bevillningsutskottet hava överlämnats tvenne likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren, nr 121, av herr *Jansson* och tre andra av kammarens ledamöter, den andra inom andra kammaren, nr 102, av herr *Winkler* jämte sju andra ledamöter av samma kammare, och har i dessa motioner hemställts, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om framläggande till nästa riksdag av förslag till sådana ändringar av skatteförordningarna, som äro erforderliga för undvikande av dubbelbeskattning å aktiebolags vinstmedel».

Beträffande motiveringen för berörda framställning får utskottet hänvisa till motionerna.

Det av motionärerna väckta spörsmålet om beskattningen av aktiebolags¹ vinstmedel hör otvivelaktigt till de mest omtvistade och svårösta frågorna i vår skattelagstiftning. Den vid motionen fogade historiken över dess växlande behandling under de senaste två decennierna ger ock vid handen, hurusom på förevarande område olika synpunkter städse stått i konflikt med varandra. Å ena sidan har ansetts, att det vore oförenligt med rationell skattelagstiftning att beskatta bolags-

Utskottet.

¹ Vad här nedan säges om aktiebolag eller »bolag» gäller ock i tillämpliga delar om solidariska bankbolag.

vinsterna först hos bolaget och därpå hos aktieägarna, i den mån den till dem utdelats. Å andra sidan har man betraktat bolaget och dess delägare såsom skilda skattesubjekt, som var för sig tillförts ökad skattekraft genom ett vinstgivande resultat av bolagets verksamhet. Från denna rent konkret framträdande skattekraft har man ansett varken staten eller kommunen kunna bortse vid tillgodoseendet av sina skattebehov. Så har man, såsom den oförmälda historiken visar, efterhand drivits fram till den punkt, att den omtvistade dubbelbeskattningen, som från början var inskränkt till statsbeskattningen, där den omfattade blott faktiskt utdelade vinstmedel och på ett tidigare stadium av utvecklingen fick kompenseras genom viss avdragsrätt för bolagen, blivit fullt genomförd såväl statligt som kommunalt.

Sagda utveckling kan anses fullbordad genom tvenne av 1919 års lagtima riksdag fattade beslut, det ena om upptagande av den s. k. B-skatten vid sidan av bolagens ordinarie inkomstskatt, varigenom deras fonderade vinstmedel underkastades särskild beskattning, det andra avseende bevillningstaxering och som följd därav kommunal beskattning av aktieutdelning.

De föreliggande motionerna giva vid handen, hurusom motståndet mot den gällande bolagsbeskattningen numera samlat sig företrädesvis på de oförmälda båda punkterna.

Motionärerna hava icke tilltrött sig att framlägga ett utformat förslag till frågans lösning utan hava stannat vid hemställan om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om »sådana ändringar av skatteförordningarna, som äro erforderliga för undvikande av dubbelbeskattning å aktiebolags vinstmedel». I motiveringen hava de närmare angivit vissa önskemål. Beträffande statsbeskattningen har sålunda påyrkats, dels att B-skatten måtte borttagas, dels ock att bolagen måtte berättigas att vid sin taxering avdraga utdelade vinstmedel intill 6 procent av kapitalet. En liknande reduktion har ock förordats i fråga om kommunalbeskattningen, såvida ej sådan beskattning av aktieutdelning kunde helt avskaffas.

Utgångspunkten för bedömandet av frågan, om aktiebolagens vinster överhuvud taget tillåta starkare beskattning än motsvarande vinster i enskild hand, torde i allmänhet varit, att man ansett aktiebolagsformen såsom sådan innesluta civilrättsliga och praktiskt ekonomiska fördelar av den art, att det under dylik form sammanskjutna kapitalet och dess avkastning finge anses representera en relativt större skattekraft. Man kan givetvis tvista om det principiellt berättigade i detta åskådningssätt, men, även om man erkänner dess berättigande,

är klart, att den skärpta beskattningen, den må äga rum endast hos bolaget eller tillika läggas på delägarna, icke får drivas så långt, att den för landets ekonomiska verksamhet oundgängliga kapitalbildningen i aktiebolagens form äventyras. Detta anse motionärerna numera vara fallet, och på detta förhållande är det de huvudsakligen grunda sin framställning.

I vad mån motionärerna hava rätt i sitt bedömande av det faktiska läget, har utskottet icke kunnat avgöra. Någon övertygande bevisning härutinnan innehålla i varje fall icke motionerna. De svårigheter, som för många bolag säkerligen numera finnas, då det gäller att skaffa medel till förekommande skattelikvider, torde i ej ringa mån vara att tillskriva försummelse att under de goda konjunkturerna avsätta medel för detta ändamål.

I fråga om den s. k. B-skatten kan icke bestridas, att densamma såsom skatteform är behäftad med åtskilliga brister. Då bevillningsutskottet 1919 visserligen i huvudsak biträdde förslaget om denna skatt, fann utskottet också nödigt dels, av anledning att B-skatten i föreslagen storlek befarades komma att förhindra behörig fondbildning hos bolagen, föreslå nedsatt skatteprocent, dels ock göra den reservationen, vad B-skatten i allmänhet beträffade, att den borde betecknas mera som en praktisk nödfallsutväg än som en rationell skatteform. Svårigheten att finna en bättre lösning hade motiverat dess antagande.

Även det nuvarande bevillningsutskottet anser skäl förefinnas för B-skattens betraktande såsom allenast en nödfallsutväg i avbidan på en bättre anordning. Att märka är emellertid, att B-beskattningen först under förra året trädde i tillämpning och att följaktligen någon erfarenhet om dess praktiska verkningar ännu ej vunnits. Det torde därför vara riktigast, att man, oavsett den uppfattning man må hysa om skatteformen i och för sig, tillsvidare ställer sig avvaktande.

Vad så beträffar den kommunala beskattningen av aktieutdelning, utgör ju denna ett led i det provisoriska system, som av 1920 års riksdag antogs att gälla under tiden för en förnyad utredning av kommunalskattefrågan, och kommer således att i det sammanhanget bliva föremål för ny omprövning. Det vill därför synas, som om man även med motionärernas ståndpunkt i själva saken borde finna det olämpligt att i förevarande detalj gå den allmänna utredningen i förväg.

Med hänsyn till vad ovan anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motioner, I: 121 av herr Jeansson m. fl. och II: 102 av herr Winkler m. fl., icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 14 mars 1921.

På bevillningsutskottets vägnar:

HERMAN FLEMING.

Reservationer:

1) av herrar friherre *Fleming*, *Antonsson*, *Wijk*, *Kant* och *Winkler*, vilka ansett, att utskottets betänkande bort hava följande lydelse:

»Till bevillningsutskottet — — — — — (lika med utskottet)
— — — sin framställning.

Låt vara att man icke kan i praktiken strikt fasthålla vid den måhända teoretiskt riktiga principen om lika beskattning av kapitalet och dess avkastning, oavsett i vilken form av samhällsnyttig verksamhet kapitalet göres fruktbringande, torde det dock icke kunna bestridas, att olikformigheten numera blivit så utpräglad, att man väl kan förstå det missnöje, denna utveckling framkallat, likasom ock de krav på rättelse, som framställts även ur allmänt ekonomiska synpunkter.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om ett par tidigare uttalanden i ämnet från bevillningsutskottets sida.

I betänkande rörande det förslag till beskattning av aktiebolags fonderade vinster, som Kungl. Maj:t förelade 1918 års lagtima riksdag, vilket förslag avstyrkts av kammarrätten och ej heller vann riksdagens godkännande, uttalade bevillningsutskottet bland annat, att, om än det praktiska syftet med förslaget varit att tillgodose statens intresse av ökad skatteintäkt, syntes dock vid sidan därav förefinnas ett mera teoretiskt syfte, nämligen att på detta område konsekvent genomföra en dubbelbeskattning av aktiebolags inkomster, som för närvarande ägde rum allenast i fråga om vad som utdelades till aktieägarna under bolagets bestånd. Den gällande lagstiftningen hade emellertid icke upp-

tagit berörda dubbelbeskattning såsom en principiell regel utan som ett av praktiska skäl betingat undantag, vars rationella berättigande vore omtvistat, och hade man såsom korrektiv i viss mån mot dubbelbeskattningens konsekvenser bland annat uppställt relationen mellan bolagets inkomst och kapital såsom grundval för bestämmandet av bolagets skatteplikt.

Då bevillningsutskottet 1919 visserligen i huvudsak biträdde propositionen om den s. k. B-skatten, fann utskottet emellertid nödigt dels, av anledning att B-skatten i föreslagen storlek befarades komma att förhindra behörig fondbildning hos bolagen, föreslå nedsatt skatteprocent, dels ock göra den reservationen, vad B-skatten i allmänhet beträffade, att den borde betecknas mera som en praktisk nödfallsutväg än som en rationell skatteform. Svårigheten att finna en bättre lösning hade motiverat dess antagande.

Även det nuvarande bevillningsutskottet hyser uppfattningen, att dubbelbeskattningen i förevarande hänseende icke får betraktas såsom någon oantastlig princip för den statliga eller kommunala beskattningen utan endast kan inom vissa gränser försvaras såsom betingad av praktiska skäl. Likaså är utskottet villigt instämma i omdömet om B-skatten såsom allenast en nödfallsutväg i avbidan på en bättre anordning.

Av vad ovan erinrats torde framgå, att utskottet icke kan biträda det yrkande, vari motionerna utmyнна. Däremot synes fog förefinnas för en objektiv och förutsättningslös undersökning angående möjligheten att, under tillgodoseende av alla av frågan berörda intressen, undanröja de brister, som i förevarande hänseenden kunna befinnas vidlåda gällande skatteregler.

Vad den *kommunala* beskattningen av aktieutdelning beträffar, utgör ju denna ett led i det provisoriska system, som av 1920 års riksdag antogs att gälla under tiden för en förnyad utredning av kommunal-skattefrågan, och kommer således att i det sammanhanget bliva föremål för ny omprövning.

Däremot lärer det icke kunna antagas att utan direkt given anledning frågan om den *statliga* beskattningen av ifrågavarande vinster kommer under förnyad behandling. Efter utskottets mening skulle det emellertid vara ur alla synpunkter mest praktiskt och ändamålsenligt, att frågan om bolagsvinsternas beskattning i hela dess vidd kunde bliva utredd och löst i ett sammanhang, och anser utskottet ett lämpligt tillfälle härutinnan erbjuda sig vid den stundande kommunal-skatteutredningen, vilken ändock, såsom nyss antytts, måste syssla med en viktig del av frågan.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen måtte, i anledning av förevarande motioner I:121 av herr Jeanson m. fl. och II:102 av herr Winkler m. fl., i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville föranstalta därom, att frågan om beskattningen av aktiebolags vinstmedel må, i sammanhang med den förestående kommunal-skatteutredningen eller i annan lämplig ordning, göras till föremål för en allsidig undersökning, i syfte att sådana vinstmedel såvitt möjligt icke måtte beskattas hårdare än annan kapitalavkastning, samt att för riksdagen måtte framläggas de förslag, som av utredningen kunna föränledas»;

samt

2) av herr *Olsson* i Kullenbergstorp.